

CATÀLEG DE PREVENCIÓ SOCIAL

actualització a febrer 2016

Ajuntament de Palma

Àrea de Benestar i Drets Socials

ÍNDEX

1.- Introducció	3
2.- Intervencions grupals	4
2.1. Grups d'habilitats socials i de relació	6
2.2. Grups d'habilitats de criança	8
2.3. Grups d'autoestima	10
2.4. Grups d'acollida i adaptació	12
2.6. Grups de participació per a la gent gran	14
2.7. Grups de suport a cuidadors	16
3.- Intervencions comunitàries	18
3.1. Intervenció comunitària a un barri	20
4.- Projectes i actuacions	23
5.- Els processos i els registres	24

NOTA DE SETEMBRE DE 2007 D'AJUST DEL CATÀLEG DE PREVENCIÓ

El catàleg de prevenció social té un ajust que suposa:

- s'han suprimit els grups de suport a voluntariat
- s'han suprimit els projectes comunitaris de captació de voluntariat

Atès que des del darrer trimestre del 2006 existeix "L'agència municipal de voluntariat" que te encomanades aquestes tasques.

També s'han suprimit els annexos organitzatius: seguiment d'absentisme, protocol laboral i seguiment de prestacions. Atès que no són intervencions de prevenció social.

NOTA DE FEBRER DE 2016 D'AJUST DEL CATÀLEG DE PREVENCIÓ

El catàleg de prevenció social té un ajust que suposa:

- les cinc tipologies de projectes d'intervenció comunitària se suprimeixen i queden incloses en una única: **Intervenció comunitària en un barri.**
- es mantenen les tipologies de projectes d'intervenció grupal.

Nou catàleg de prevenció	Catàleg anterior
<p>Intervenció grupal</p> <p>2.1. Grups d'habilitats socials i de relació 2.2. Grups d'habilitats de criança 2.3. Grups d'autoestima 2.4. Grups d'acollida i adaptació 2.6. Grups de participació per a la gent gran 2.7. Grups de suport a cuidadors</p>	<p>Intervenció grupal</p> <p>2.1. Grups d'habilitats socials i de relació 2.2. Grups d'habilitats de criança 2.3. Grups d'autoestima 2.4. Grups d'acollida i adaptació 2.6. Grups de participació per a la gent gran 2.7. Grups de suport a cuidadors</p>
<p>Intervenció comunitària</p> <p>INTERVENCIÓ COMUNITÀRIA EN UN BARRI</p>	<p>Intervenció comunitària</p> <p>3.1. Taules d'entitats serveis a un barri 3.2. Prevenció de delinqüència social a la infància 3.3. Prevenció de delinqüència social a l'adolescència i la joventut 3.4. Col·laboració amb entitats per a la reducció de recursos 3.5. Col·laboració amb entitats per a serveis territorials</p>

1.- INTRODUCCIÓ

El present catàleg neix de la necessitat de:

- 1) Garantir a tots els ciutadans de Palma la mateixa oferta des de tots els Centres Municipals de Serveis Socials.
- 2) Facilitar el coneixement –per part de tota la població, entitats, serveis, professionals- del que s'ofereix des dels CMSS.
- 3) Ordenar les intervencions grupals i comunitàries que es realitzen des dels CMSS.
- 4) Mantenir i/o reimpulsar determinades línies de treball que s'han mostrat efectives, donant cos tècnic, reconeixement i marc d'intervenció.

Cal tenir present que:

- És un catàleg preventiu que els centres han d'implementar en funció de les necessitats de cada territori.
- Està emmarcat i té en compte els documents metodològics vigents.
- És dinàmic i flexible, permet adaptar-se als diferents territoris i sectors de població.
- Per a la seva redacció hem partit de la revisió dels projectes presentats el 2002 i 2003¹.
- S'ha tingut en compte: les avaluacions de cada CMSS del 2003, l'avaluació i els retorns dels projectes poblacionals del PGCO del 2003
- S'han fet dos ajusts, un l'any 2007 i un altre a l'any 2016

Per tal que sigui una eina útil pels professionals, però també el suport de difusió dins la comunitat, tindrem dos formats:

- A) Catàleg - Difusió on constarà, en llenguatge clar i entenedor: què fem; on i com; continguts de la intervenció; objectius; qui hi pot assistir i la forma d'accés; compromisos i garanties.
- B) Catàleg Intern que inclourà tots els apartats anteriors i incorporarà: Criteris tècnics; orientacions metodològiques; resultats esperats i indicadors bàsics d'avaluació.

Al final del present catàleg, s'annexen les intervencions organitzatives més comunes a tots els sectors, dues lligades a protocol i una a prestacions. Tot i que no formaran part del catàleg – difusió (no són intervencions comunitàries ni grupals) sí són actuacions que organitzen el treball intern del propi CMSS i complementen les intervencions grupals i comunitàries.

¹ Veure informes realitzats sobre el TSGC

2.- INTERVENCIONS GRUPALS

- El treball grupal és una eina útil i rentable (tant pel que fa als resultats esperats i produïts als usuaris o dins la comunitat, com per la relació entre la inversió de temps i els resultats obtinguts) que s'ha d'impulsar i reforçar.
- Tindrem intervencions grupals amb finalitat individual i d'altres amb finalitat col·lectiva², tot i que una mateixa intervenció pot evolucionar en el temps i tenir les dues vessants. El què és important és que dins del projecte – i les successives avaluacions – es contemplin els canvis.
- Cal fer un diagnòstic acurat de la situació per poder concretar la tipologia del grup a realitzar.
- Algunes intervencions grupals poden formar part d'un projecte comunitari més ample.
- Es poden planificar, dins d'un mateix projecte, intervencions que incorporin línies de més d'una de les opcions grupals que es desenvolupen, sempre en funció del diagnòstic previ i mantenint clarament els eixos de cada una de les opcions triades.
- Les diferents intervencions grupals tindran un perfil professional responsable de la intervenció³, tot i que pel seu desenvolupament cal que hi hagi dos professionals corresponsables⁴ per garantir la continuïtat del projecte.
- El compromís de durada dels diferents grups ha de tenir uns terminis explicitats als participants des del principi (és a dir, amb unes dates d'inici i de finalització explicitades).
- Tot i això, la tendència ha de ser la de mantenir els diferents tipus de grups oberts durant tot l'any (malgrat, per exemple, hi hagi aturades pel temps de vacances, o es vagin renovant els seus components).
- L'avaluació dels diferents grups ha de contemplar la situació prèvia i la situació final dels usuaris per poder mesurar els canvis que s'han assolit. Per aquest motiu s'han d'utilitzar qüestionaris o escales que permetin fer la comparació. Qüestionaris que poden ser senzills i de poques preguntes. Es podrien dissenyar qüestionaris tipus per utilitzar a tots els centres.
- Per a la provisió dels diferents tipus de grup es comptarà amb les entitats territorials, establint col·laboracions i convenis de corresponsabilitat tant a nivell sectorial o de ciutat.
- Totes les intervencions grupals estaran vinculades al present catàleg i al PGCO (2005-07), prioritats de la Regidoria de Serveis Socials i/o documents vigents.

² Pàg 26 i 46 del document de TSGC

³ Quan es detalla que el professional responsable és l'educador, s'inclou dins del rol professional tant l'educador/a social com l'educador/a de discapacitats.

⁴ La corresponsabilitat implica que hi ha dos professionals responsables del projecte/actuació a realitzar. Assegura la continuïtat de la intervenció en previsió de possibles incidències. Això no elimina la possibilitat d'incorporar professionals complementadors.

A continuació desenvolupem les intervencions que configuraran el catàleg d'intervencions preventives a nivell grupal:

2.1. Grups d'habilitats socials i de relació.⁵

2.2. Grups d'habilitats de criança (Escola de pares)

2.3. Grups d'autoestima

2.4. Grups d'acollida i adaptació

2.5. Grups de participació per a la gent gran

2.6. Grups de suport a cuidadors

⁵ La població diana i les seves característiques venen definides als protocols psicosocials i socioeducatius

2.1.	GRUPS D'HABILITATS SOCIALS I DE RELACIÓ (ADOLESCENTS-JOVES)
POBLACIÓ DIANA	<ul style="list-style-type: none"> • Adolescents i joves amb dificultats psicosocials i/o socioeducatives que presenten factors de risc que poden dificultar la seva integració social. • Adolescents i joves que presenten NEE i/o discapacitat i que precisen suport per a una major integració social. <p><i>Nota: S'entén que, sobretot per a la població menor d'edat, es complementarà la intervenció grupal amb el treball amb les seves famílies a nivell individual i grupal</i></p>
OBJECTIUS	<ul style="list-style-type: none"> • Treballar preventivament les situacions de risc d'exclusió social. • Reconèixer les capacitats presents i treballar les àrees amb més dificultat per afavorir el seu procés de creixement i autonomia. • Aconseguir la seva integració social: participació a les activitats de les entitats, de la comunitat propera, en el seu grup d'iguals • Fomentar els aprenentatges previs que facilitin la integració social (educativa, laboral, familiar, oci i temps de lleure), utilitzant al màxim els recursos normalitzats, sempre segons les capacitats dels usuaris. <p><i>Nota: Si s'ha de capacitar per poder exercir les seves funcions parentals, passarà als grups d'habilitats de criança. Es potenciarà, quan l'edat i condicions ho permetin, la seva incorporació formativo-laboral des del projecte laboral de centre o recursos de la xarxa d'orientació laboral de l'IMFOF i del SOIB</i></p>
CONTINGUTS	<ul style="list-style-type: none"> - Habilitats socials - Habilitats específiques per aquells que presenten NEE i/o discapacitat (per exemple: mobilitat per la ciutat, ús de moneda, accessibilitat als recursos, capacitat de decisió, autonomia, habilitats de participació) - Autonomia personal i entorn relacional - Autoimatge/Autoestima - Oci, temps lliure i cultura - Coneixement dels recursos del territori
CRITERIS TÈCNICS I ORIENTACIONS METODOLÒGIQUES	<p>Grups de capacitació amb finalitat individual, petits i semioberts. Han de facilitar la cohesió grupal i ser permanents durant tot l'any. Mixtes sempre que sigui possible, tant pel que fa als participants com als conductors de l'espai. En funció de les necessitats detectades o dificultats específiques a treballar poden estar connectats amb un grup de pares (realització dels dos grups alhora per intervenir així amb el màxim nombre de membres del nucli familiar)</p> <p>Selecció prèvia dels candidats i diagnòstic de les necessitats (amb participació directa dels usuaris).</p> <p>Programació en funció de les necessitats detectades i expressades pels candidats.</p> <p>Sessions programades envoltant tallers o combinatòria de sessions amb espais taller de 90 minuts de durada com a màxim.</p> <p>Sortides amb grup per a potenciar la relació entre els membres i realitzar entrenaments específics.</p> <p>Acompanyaments individuals i/o grupals a recursos normalitzats.</p> <p>Connexió amb altres projectes del centre i TSIF</p>

RESULTATS ESPERATS	<ul style="list-style-type: none"> • Increment de l'autonomia personal • Coneixement i ús dels recursos normalitzats • Increment de la seva participació a entitats i serveis • Inicien i/o milloren els seus itineraris personals. • Potencien les seves capacitats
INDICADORS BÀSICS D'AVALUACIÓ	<p>Quantitatius:</p> <ul style="list-style-type: none"> - N° de joves detectats/N° joves incorporats a grup - Perfil dels assistents - Mitjana assistència a grup - N° sessions - Durada de la intervenció (hores) - N° entrades TSIF/N° entrades TSGC/N° derivats serveis <p>Qualitatius:</p> <p>S'ha d'utilitzar un suport – tipus qüestionari – per contrastar (pre-post) el grau de canvi dels participants, a més de l'observació directa i la valoració del grau de satisfacció dels usuaris.</p> <p>En funció de la línia base de partida (pre), millores obtingudes dins totes les àrees i temes treballats (post).</p> <ul style="list-style-type: none"> - % Increment en habilitats socials - % Increment autoimatge/autoestima - % Increment en la participació - % Increment del coneixement de recursos
PERFILS RESPONSABLES DE LA INTERVENCIÓ	<ul style="list-style-type: none"> - Educador - Complementen: Treballador social, Psicòleg i Treballadora Familiar
LLOC ON ES REALITZARÀ	<ul style="list-style-type: none"> - Locals dels CMSS - Locals d'associacions, entitats, centres escolars... que es puguin pactar i/o que convinguin pel tipus d'intervenció, intentant utilitzar aquells que siguin més propers al territori.
FORMA D'ACCÉS	<ul style="list-style-type: none"> - Detecció a partir del TSIF i TSGC - Derivats de serveis de salut i escolars - Derivats d'altres serveis (oci i temps lliure, altres)
COMPROMISOS	<p>Els CMSS realitzaran, com a mínim, una oferta grupal que tindrà continuïtat durant tot l'any. Es poden realitzar tants grups com disponibilitat es tingui a nivell professional i nombre d'usuaris ho permeti. S'evitarà modificar calendaris i horaris.</p> <p>Els grups podran donar cobertura a la població d'un sol sector o bé ser intersectorials i/o centrals (en cas de treballar un tema concret i no tenir prou usuaris un o dos sectors)</p>

2.2.	GRUP D'HABILITATS DE CRIANÇA (ESCOLA DE PARES)
POBLACIÓ DIANA	<p>(1) Pares i mares - d'infants, adolescents i joves en situació de risc social - amb escassa competència parental i/o dificultats relacionals dins del nucli familiar.</p> <p>(2) Pares i mares amb fills que presenten dificultats específiques (NEE, discapacitat, inici consum de drogues, problemes de conducta social i/o predelinqüencial, absentisme, sexualitat...)</p>
OBJECTIUS	<ul style="list-style-type: none"> • Dotar-los d'habilitats, actituds i competències de criança i educació dels seus fills. • Afavorir el procés de creixement dels fills i facilitar el procés d'autonomia • Treballar preventivament les situacions de risc social de desprotecció/desempament. • Capacitar els pares i les mares per fer front a les dificultats que els pugui presentar la criança dels seus fills.
CONTINGUTS	<ul style="list-style-type: none"> - Habilitats parentals i de criança - Habilitats socials i relacionals - Diferents temes en funció de les necessitats detectades: nutrició, criança, temes relacionals i de comunicació, límits, sexualitat, consum de drogues...
CRITERIS TÈCNICS I ORIENTACIONS METODOLÒGIQUES	<p>Grups formatius i de capacitatció - bàsicament de finalitat individual – que podran convertir-se en grups d'autoajuda (sobretot quan siguin pares amb fills que presenten dificultats comuns) i que podran tenir una vessant comunitària.</p> <p>Grups tancats o semioberts d'entre 7 i 12 (per afavorir la participació i plantejament de necessitats concretes) i/o de més de 12 i fins a 20 participants (en funció d'una intervenció més directiva i formativa) intentant que participin els dos membres de la parella.</p> <p>Grups homogenis en funció de l'edat dels fills i/o de les dificultats específiques a treballar (NEE i/o discapacitats, per exemple, o bé grups petits de mares/pares adolescents)</p> <p>Sessions programades en funció del grup a constituir i les necessitats detectades. D'entre 60 i 90 minuts de durada i amb periodicitat setmanal/quinzenal.</p> <p>Servei de canguratge per facilitar l'assistència (potenciant la col·laboració de voluntaris)</p> <p>Orientació i derivació a serveis externs quan es consideri necessari.</p>

RESULTATS ESPERATS	<ul style="list-style-type: none"> • Que els pares tinguin habilitats i competències de criança suficients per afavorir el millor creixement, educació i autonomia dels fills (segons edat i problemàtiques detectades) • Que puguin reconèixer les seves capacitats i puguin demanar ajuda externa per qüestions concretes. • Aconseguir acords entre els pares per poder fer front a les situacions d'educació dels seus fills.
INDICADORS BÀSICS D'AVALUACIÓ	<p>Quantitatius:</p> <ul style="list-style-type: none"> - N° de pares detectats/N° pares incorporats a grup - % Increment de les habilitats de criança - N° entrades TSIF/TSGC/N° derivats serveis (i quins) - % Increment en habilitats socials i de convivència - Mitjana assistència a grup - N° sessions - Durada de la intervenció (hores) - Perfil dels participants <p>Qualitatius:</p> <p>S'ha d'utilitzar un suport – tipus qüestionari – per contrastar (pre-post) el grau de canvi dels participants, a més de l'observació directa i la valoració i el grau de satisfacció dels usuaris.</p> <p>En funció de la línia base de partida (pre), millores obtingudes dins totes les àrees i temes treballats (post).</p>
PERFILS RESPONSABLES DE LA INTERVENCIÓ	<ul style="list-style-type: none"> - Psicòleg - Complementen: Treballador social, Educador, Treballador Familiar
LLOC ON ES REALITZARÀ	<ul style="list-style-type: none"> - Locals dels CMSS - Locals de serveis, entitats (si s'intervé amb una AMIPA, si el centre no disposa d'espai o si convé per a la intervenció) que es puguin pactar.
FORMA D'ACCÉS	<ul style="list-style-type: none"> - Pares i mares captats des del TSIF i/o TSGC - Pares i mares d'un Centre Escolar i/o IES - Sol·licitud d'una AMIPA - Pares i mares derivats de serveis escolars i de salut
COMPROMISOS	<p>1-2 Grups vinculat a TSIF i a TSGC que es mantindrà durant tot l'any (inclou grup de mares/pares adolescents, les famílies amb fills que presenten NEE i/o discapacitats així com grup de pares d'AMIPA i/o contactats a partir de serveis escolars i/o de salut.</p>

2.3.	GRUPS D'AUTOESTIMA (DONES)
POBLACIÓ DIANA	Adults, preferentment dones amb càrregues familiars i/o amb situació d'aïllament social que presentin: poca o nul·la xarxa de suport i relacional, baixa autoestima i/o dificultats econòmiques associades.
OBJECTIUS	<ul style="list-style-type: none"> • Ampliar la xarxa social relacional de suport. • Reconèixer les pròpies capacitats i necessitats, incrementant i millorant l'autoestima i autoimatge. • Prevenió de situacions de risc associades a la vivència d'estrès i soledat.
CONTINGUTS	<ul style="list-style-type: none"> - Autoimatge/Autoestima - Habilitats socials i comunicatives - Espais de relació i d'intercanvi d'experiències - Coneixement de recursos del seu entorn
CRITERIS TÈCNICS I ORIENTACIONS METODOLÒ- GIQUES	<p>Grups de capacitació –inicialment amb finalitat individual – que poden tenir com a objectiu convertir-se en grup d'autoajuda i ampliar-se a finalitat col·lectiva.</p> <p>Grups de màxim 12 participants per facilitar l'intercanvi i la cohesió grupal.</p> <p>Semi-oberts i permanents durant tot l'any (tot i que es programen els diferents moments de vacances, no es tanquen)</p> <p>Selecció prèvia de les candidates i diagnòstic de les necessitats.</p> <p>Sessions programades en funció de les necessitats detectades/expressades, que es poden combinar amb espais taller que mobilitzin i/o complementin els temes programats.</p> <p>Sortides en grup per potenciar la relació entre els membres.</p> <p>Connexió amb altres projectes del centre (laboral, per exemple) i amb TSIF. Es pot vincular a altres serveis territorials que treballin amb dones (Centres de Salut, Unitats de Salut Mental, etc)</p> <p>Espai de canguratge per facilitar l'assistència (potenciant la col·laboració de voluntaris).</p> <p>Es pot treballar secundàriament les habilitats de cria dels fills</p>

RESULTATS ESPERATS	<ul style="list-style-type: none"> • Espai grupal que aporta suport i xarxa de relació . • Increment de l'autoestima i autonomia personal • Reconeixement de les capacitats pròpies i de decisió. • Increment dels espais de participació social i d'oci de les participants.
INDICADORS BÀSICS D'AVALUACIÓ	<p>Quantitatius:</p> <ul style="list-style-type: none"> - N° de dones detectats/N° dones incorporades a grup - Mitjana assistència a grup - N° sessions/temes/tallers/altres activitats - Durada de la intervenció (hores) - N° entrades TSIF/N° derivades serveis (i quins) - Perfil de les usuàries <p>Qualitatius:</p> <p>S'ha d'utilitzar un suport – tipus qüestionari – per contrastar (pre-post) el grau de canvi dels participants, a més de l'observació directa i la valoració i grau de satisfacció dels usuaris.</p> <p>En funció de la línia base de partida (pre), millores obtingudes dins totes les àrees i temes treballats (post).</p>
PERFILS RESPONSABLES DE LA INTERVENCIÓ	<ul style="list-style-type: none"> - Psicòleg - Complementen: Treballador social i Treballadora Familiar
LLOC ON ES REALITZARÀ	<p>Locals del CMSS, sempre que sigui possible.</p> <p>Altres locals (entitats, serveis) disponibles i/o que interessin estratègicament.</p>
FORMA D'ACCÉS	<ul style="list-style-type: none"> - Des del TSIF/TSGC - Derivació de serveis de salut i escolars
COMPROMISOS	<p>Un grup permanent (durant tot l'any) a cada CMSS.</p>

2.4.	GRUPS D'ACOLLIDA I D'ADAPTACIÓ
POBLACIÓ DIANA	Persones immigrants que presenten dificultats d'adaptació personal/familiar i social a la nostra comunitat, que no tenen xarxa de suport i es troben en situació de risc d'exclusió.
OBJECTIUS	<ul style="list-style-type: none"> • Ampliar la xarxa social relacional de suport. • Reconèixer les pròpies capacitats i necessitats, incrementant i millorant l'autoestima i autoimatge. • Prevenció de situacions de risc associades a la vivència d'estrès i soledat. • Seguiment de les reunificacions familiars i de les dificultats associades • Reforçar el contacte amb els serveis normalitzats (escolar, salut) i específics per a la seva situació
CONTINGUTS	<ul style="list-style-type: none"> - Habilitats personals i socials en relació a la cultura receptora (<i>partint de les habilitats existents en relació a la seva cultura d'origen</i>) - Reforçar l'autoimatge-autoestima en els moments de dificultat. - Oci, temps lliure, cultura - Coneixement dels recursos del territori (generalistes i específics)
CRITERIS TÈCNICS I ORIENTACIONS METODOLÒ- GIQUES	<p>Grups de capacitació i autoajuda amb finalitat individual i/o col·lectiva. Semioberts. Han de facilitar la cohesió grupal i ser permanents durant tot l'any. Són una passa prèvia a la incorporació a un grup de pares, de dones o a d'altres recursos i programes específics de la comunitat. Es tracta d'acompanyar i resituar les pèrdues (llengua, cultura, xarxa familiar, situació laboral...) i ampliar el ventall de possibilitats a partir del contacte amb d'altres persones en situació similar, creant xarxa relacional i de suport. Potenciar la seva incorporació formativa – laboral a través del protocol sociolaboral.</p> <p>Selecció prèvia dels candidats i diagnòstic de les necessitats. Programació en funció de les necessitats detectades i expressades pels candidats (potenciar la seva participació des de l'inici) Sortides amb grup per a potenciar la relació entre els membres i el coneixement dels recursos i espais culturals de la ciutat. Connexió amb altres projectes del centre i TSIF Espai de canguratge per a facilitar l'assistència (potenciant la col·laboració de voluntariat).</p>

RESULTATS ESPERATS	<ul style="list-style-type: none"> • Espai grupal d'autoajuda i suport emocional entre iguals que permeti el pas a d'altres projectes. • Increment de l'autoestima i autonomia personal • Reconèixer i potenciar les capacitats personals. • Es minimitzen les dificultats de les reunificacions (sobretot amb els fills adolescents) • Coneixement i ús dels recursos normalitzats
INDICADORS BÀSICS D'AVUACIÓ	<p>Quantitatius:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nº d'usuaris detectats/Nº d'incorporacions a grup - % Increment de participació - Mitjana assistència a grup - % Increment de sortides amb iguals - Nº sessions - % Increment coneixement comunitat receptora - Durada de la intervenció (hores) - % Increment adaptació - Nº entrades TSIF/Nº derivades TSGC/ Nº derivades serveis (i quins) - Perfil dels usuaris <p>Qualitatius:</p> <p>S'ha d'utilitzar un suport – tipus qüestionari – per contrastar (pre-post) el grau de canvi dels participants, a més de l'observació directa i la valoració i grau de satisfacció dels usuaris.</p> <p>En funció de la línia base de partida (pre), millores obtingudes (post).</p>
PERFILS RESPONSABLES DE LA INTERVENCIÓ	<ul style="list-style-type: none"> - Professionals de l'OFIM/ IMFOF/Associació Immigrants. Treballador social - Complementen: Psicòleg, Educador, Treballadora Familiar i Serveis Centrals
LLOC ON ES REALITZARÀ	<ul style="list-style-type: none"> - Locals del CMSS i de l'OFIM - Locals d'associacions - Locals de centres escolars, públics o concertats.
FORMA D'ACCÉS	<p>Detecció TSGC</p> <p>Detecció TSIF</p> <p>Derivats serveis de salut i escolars</p> <p>Derivats de les associacions d'immigrants</p>
COMPROMISOS	<p>1-2 grups permanents (durant tot l'any) entre varis centres, promogut per serveis centrals i pels CMSS.</p>

2.5.	GRUP DE PARTICIPACIÓ PER A LA GENT GRAN
POBLACIÓ DIANA	Persones majors de 65 anys (o de menor edat jubilats o pensionistes) en situació de risc (aïllament social, soledat, precarietat econòmica, manca d'autonomia, dificultats físiques i/o psíquiques que no dificultin la relació amb d'altres...)
OBJECTIUS	<ul style="list-style-type: none"> • Afavorir un espai de trobada entre iguals que permeti construir una mínima xarxa relacional • Activar la seva participació dins la comunitat • Facilitar les activitats intergeneracionals • Valoració constant de les situacions reals i de les millores obtingudes. • Conèixer els recursos normalitzats i específics
CONTINGUTS	<ul style="list-style-type: none"> - Activitats d'oci i temps lliure que millorin el seu estat físic i mental - Reforç de la memòria - Activitats culturals i comunitàries - Acompanyaments a recursos, si cal - Activitats intergeneracionals dels padrins amb infància-joventut
CRITERIS TÈCNICS I ORIENTACIONS METODOLÒGIQUES	<p>Grups oberts de participació social –sortides, oci, etc- que es poden convertir en grups d'autoajuda, inicialment amb finalitat individual però que poden tenir vessant col·lectiva, permanents durant tot l'any per facilitar la consolidació del grup i possibles derivacions comunitàries de la intervenció (incloure's a associacions o equipaments ja existents o creació d'associacions pròpies)</p> <p>Selecció prèvia dels candidats i diagnòstic acurat de les necessitats.</p> <p>Programació en funció de les necessitats detectades i expressades pels candidats (potenciar al màxim la seva participació des de l'inici)</p> <p>Sessions programades envoltant tallers i/o activitats o combinatòria de sessions amb espais taller/activitats</p> <p>Activitats i sortides que potenciïn la relació entre els membres.</p> <p>Connexió amb altres projectes del centre i TSIF</p>
RESULTATS ESPERATS	<ul style="list-style-type: none"> • Increment de l'autonomia personal • Coneixement i ús dels recursos normalitzats • Potencien i incrementen les sortides i el seu grau de participació • Increment de la xarxa relacional i de suport

INDICADORS BÀSICS D'AVALUACIÓ	<p>Quantitatius:</p> <ul style="list-style-type: none"> - N° usuaris detectats/N° usuaris incorporats a grup - Mitjana assistència a grup - N° sessions/activitats/tallers - Durada de la intervenció (hores) - N° entrades des de TSIF/TSGC/Serveis (i quins) - Perfil dels assistents <p>Qualitatius:</p> <p>S'ha d'utilitzar un suport –tipus qüestionari o similar- per contrastar (pre-post) el grau de canvi dels participants, a més de l'observació directa i la valoració i el grau de satisfacció dels usuaris.</p> <p>En funció de les necessitats i dificultats detectades (pre), millores obtingudes dins totes les àrees i temes treballats (post).</p> <p>Valoració dels recursos utilitzats.</p>
PERFILS RESPONSABLES DE LA INTERVENCIÓ	<ul style="list-style-type: none"> - Treballador Social i/o Associacions de Tercera Edat del territori - Complementa: Treballadora Familiar i Serveis centrals
LLOC ON ES REALITZARÀ	<p>Locals de les Associacions de Tercera Edat i de Centres Culturals.</p>
FORMA D'ACCÉS	<ul style="list-style-type: none"> - TSIF - Derivació de Centres de salut - Captació des de TSGC - Associacions de tercera edat o associacions de veïns
COMPROMISOS	<p>1 grup per CMSS permanent durant tot l'any, amb la col·laboració dels Serveis Centrals i de les Associacions de Tercera Edat</p>

2.6.	GRUPS DE SUPORT A PERSONES CUIDADORES
POBLACIÓ DIANA	Adults - amb rol de cuidadors - que tenen al seu càrrec familiars que pateixen situacions físiques i/o psíquiques cronificades i greus (per exemple: discapacitat física greu, patologia de salut mental greu, Alzheimer, demència senil...).
OBJECTIUS	<ul style="list-style-type: none"> • Capacitar per fer front a les situacions que han d'afrontar dins del domicili (sempre adaptat a l'estat i malaltia que presenta el familiar) • Oferir un espai d'ajuda mútua per poder alleugerar l'estrès del cuidador • Coneixement i ús adient dels recursos generalistes i específics per a cada cas. • Recuperar espais en funció dels altres rols personals (individuals, professionals, de parella...) i de les situacions presentades.
CONTINGUTS	<ul style="list-style-type: none"> - Informacions específiques en funció de les situacions presents als domicilis - Entrenaments específics dins dels domicilis quan sigui necessari (poden ser individuals o grupals) - Presentar els recursos, prestacions i ajudes tècniques que poden suposar un ajut pels cuidadors - Treballar capacitats, dificultats i límits. - Dol i pèrdua - Conflictes de rol.
CRITERIS TÈCNICS I ORIENTACIONS METODOLÒGIQUES	Grups semioberts de capacitació i autoajuda, inicialment amb finalitat individual però que poden tenir vessant col·lectiva si es constitueixen com a grup permanent i/o col·lectiu i/o associació. Es poden utilitzar, també, com a pas previ a la incorporació dels membres dins grups existents a d'altres associacions i col·lectius específics. Permanents durant tot l'any. Selecció prèvia dels candidats i diagnòstic acurat de les necessitats. Programació dels temes en funció de les necessitats detectades i expressades pels participants, potenciant la seva participació des de l'inici. Es podran realitzar entrenaments específics (adaptats a les situacions presentades) dins del grup i també al domicili (quan es consideri pertinent), tendents a la capacitació per resoldre accions quotidianes, millorant la seva competència. Activitats i sortides que potenciïn la relació entre els membres i la creació d'un espai de respir.
RESULTATS ESPERATS	<ul style="list-style-type: none"> • Manteniment d'un espai d'autoajuda • Identifiquen capacitats i dificultats personals i situacionals • Incrementen el nombre i temps dels espais personals • Utilitzen recursos generalistes i específics • Identifiquen les situacions de crisi • Mobilitzen recursos familiars que no utilitzaven

INDICADORS BÀSICS D'AVALUACIÓ	<p>Quantitatius:</p> <ul style="list-style-type: none"> - N° usuaris detectats/N° usuaris incorporats a grup - Mitjana assistència a grup - N° sessions/activitats - Durada de la intervenció (hores) - N° entrades des de TSIF/TSGC/Serveis (i quins) - Perfil dels assistents - Recursos utilitzats/quins/n° usuaris derivats <p>- % Increment de participació - % Increment de sortides - % Disminució estrès i de les sensacions de desesperació.</p> <p>Qualitatius: S'ha d'utilitzar un suport –tipus qüestionari o similar- per contrastar (pre-post) el grau de canvi dels participants, a més de l'observació directa i la valoració i el grau de satisfacció dels usuaris. En funció de les necessitats i dificultats detectades (pre), millores obtingudes dins totes les àrees i temes treballats (post). Valoració dels recursos utilitzats.</p>
PERFILS RESPONSABLES DE LA INTERVENCIÓ	<p>Serveis Centrals Entitats específiques (subvencions i convenis) que seran les responsables de crear els grups de suport. Col·laboren: Psicòleg i Treballadora Familiar</p>
LLOC ON ES REALITZARÀ	<p>CMSS i/o Entitats amb pacte. Centres de dia.</p>
FORMA D'ACCÉS	<p>Detecció des de TSIF, TSGC, serveis de salut i/o específics.</p>
COMPROMISOS	<p>1-2 grups permanents durant tot l'any. Es pot realitzar intersectorialment i conjuntament amb alguna associació/col·lectiu que ja treballi aquestes qüestions. Els Serveis Centrals promouen la creació de grups centralitzats a partir de la detecció de necessitats territorials. El CMSS seran col·laboradors, però pot ser promotor o dinamitzador. Es facilitarà l'atenció a la persona cuidada per possibilitar l'assistència dels cuidadors al grup.</p>

3.- INTERVENCIÓ COMUNITÀRIA

La intervenció comunitària preventiva fa referència a l'actuació preventiva, conjunta i consensuada que desenvolupen diferents agents en un territori determinat per a assolir una sèrie de millores socials de les persones que hi viuen. Així s'assoleixen millores en la qualitat de vida de les persones d'un territori, responent a necessitats socials i prevenint que les situacions de dificultat s'agreugin.

La finalitat de la intervenció comunitària és, per tant, promoure els canvis necessaris per a millorar la qualitat de vida i la convivència de les persones/entitats/serveis que viuen i conviuen en una comunitat o barri.

En són alguns exemples:

- Promoure un major coneixement i convivència entre els diferents col·lectius d'un territori.
- Fomentar l'autonomia de les persones grans i facilitar la permanència als seus domicilis.
- Desenvolupar habilitats socials i d'educació en valors mitjançant activitats esportives i de lleure amb els infants i joves.
- Establir xarxes d'autoajuda per a diferents situacions de mancances.
- Crear identitat en un territori concret instaurant activitats que es mantenen any rere any
- Potenciar la relació entre grups de població diferents (activitats intergeneracionals, interculturals).

Els requisits bàsics són:

- Participació activa i directa dels veïnats/entitats del barri
- Participació activa de serveis territorials
- Treball en xarxa i en equip: diagnòstic i programació consensuada i compartida
- Presència continuada i constant al barri
- Suport explícit de la direcció
- Suport i implicació de l'equip del Centre de Serveis Socials
- Equip mínim de dos tècnics

Les fases de la intervenció comunitària preventiva com a acció conjunta i consensuada són:

- Coneixement previ de la comunitat
- Diagnòstic comunitari participatiu
- Planificació i execució conjunta de les actuacions
- Avaluació continuada i ajusts de les metes a assolir, informe de resultats

El temps d'intervenció pot variar en funció dels resultats previstos, però la previsió pels projectes d'intervenció comunitària serà de mitja o llarga durada. Per aquest motiu, l'avaluació serà permanent (amb un informe d'avaluació trimestral i/o semestral) per tal de poder anar introduint els canvis pertinents en funció del desenvolupament de la intervenció.

Les cinc tipologies de projectes d'intervenció comunitària existents fins ara se suprimeixen i queden incloses en una única tipologia: **Intervenció comunitària en un barri.**

Cada CMSS ha de fer la proposta del/s barri/s prioritari/s en el/s qual/s hi ha d'haver un projecte d'intervenció comunitari. Cada CMSS ha de realitzar com a mínim una actuació/projecte comunitari en un dels seus barris, sempre comptant amb la participació activa d'entitats i serveis territorialitzats.

L'actuació comunitària en un barri ha de tenir sempre una dedicació mínima d'un tècnic de serveis socials a mitja jornada com a responsable (16,5 hores/setmana) i d'un tècnic col·laborador a dedicació parcial –se n'establirà el nombre d'hores setmanals– per a garantir l'adequada implementació de l'actuació.

INTERVENCIÓ COMUNITÀRIA EN UN BARRI	
POBLACIÓ DIANA	Poden ser intervencions que abastin tots els sectors de població d'un territori determinat o un sector de població concret.
OBJECTIUS	<p>Finalitat de la prevenció comunitària: Millorar la qualitat de vida i convivència social d'una comunitat. Aquesta finalitat s'ha de concretar en objectius per part dels agents socials que participen a l'acció de prevenció comunitària, tenint en compte les característiques i les prioritats consensuades entre tots els participants. Es tracta de posar en comú la situació desitjada, idees i possibles accions, i establir de forma conjunta com podem donar resposta a les situacions de necessitat que volem millorar.</p> <p>Alguns exemples d'objectius generals són:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Promocionar el coneixement i la convivència entre els col·lectius d'un territori. - Fomentar l'autonomia de les persones grans i facilitar la permanència als seus domicilis. - Desenvolupar habilitats socials i d'educació en valors mitjançant activitats esportives i de lleure amb els infants i joves. - Crear xarxes d'autoajuda per a diferents situacions de mancances - Crear identitat en un territori concret instaurant activitats que es mantenen any rere any - Potenciar la relació entre grups de població diferents (activitats intergeneracionals, interculturals). <p>Les estratègies indispensables per a assolir els objectius poden ser:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Treballar conjuntament la visió compartida d'entitats, serveis –un mínim de 2*– i persones que viuen en un barri o zona concreta. - Potenciar les activitats conjuntes i l'ús dels recursos per a assolir les millores acordades <p><small>*Una intervenció comunitària necessita sempre com a mínim dos agents involucrats i que facin feina plegats. Poden ser dues entitats o més, una entitat i un servei o dos serveis o més. El que és rellevant és disposar d'una visió i una consciència comunitàries, que vagin més enllà de l'actuació quotidiana del seu servei o entitat i que es treballi conjuntament per a canvis i millores en la seva comunitat.</small></p>

<p>CONTINGUTS</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Coneixement previ inicial de la comunitat. Usar fonts d'informació diverses (TSIF, TSGC previ, informació d'entitats, dades de població, dades de serveis educatius, de salut...). - Diagnòstic comunitari participatiu. Detectar necessitats dels sectors de població amb més dificultat. Promoure una visió conjunta del territori i en funció d'aquesta i dels recursos existents pactar objectius i intervencions conjuntes. - Planificació i execució conjunta de les actuacions en funció del diagnòstic previ. Dur a terme intervencions prioritzades en funció de la població i les necessitats detectades. - Avaluació continuada i ajusts de les metes a assolir, informe de resultats
<p>CRITERIS TÈCNICS I ORIENTACIONS METODOLOÒGIQUES</p>	<p>Cal prioritzar un territori a partir del diagnòstic-pronòstic. Quan a la reunió d'equip d'un CMSS es decideix intervenir a nivell comunitari en un barri en concret cal conèixer el grau d'implicació de les entitats i serveis a través del contacte directe. Si es constata un pronòstic feble, des de serveis socials es du a terme una tasca de sensibilització amb els recursos del barri durant un temps preestablert i amb l'objectiu d'iniciar l'acció conjunta. Si aquesta tasca no té els resultats esperats es pot prendre la decisió de no iniciar una acció conjunta en aquest moment.</p> <p>Si es decideix intervenir, el nivell pot ser de col·laboració amb actuacions comunitàries que ja es desenvolupen en un territori o de major implicació, impulsant una actuació comunitària.</p> <p>El contacte amb les entitats, els serveis i les persones que viuen al territori ha de ser continu i estable, ja que tot el procés comunitari és un treball conjunt i consensuat entre tots. Els tècnics han de tenir presència directa i continuada dins el territori, com a facilitadors i complementadors de les entitats, sense oblidar els límits competencials en serveis socials i que formen part d'una administració prestadora de serveis.</p> <p>Les accions comunitàries es fan durant els horaris habituals de convivència i de la vida dels ciutadans d'un barri concret. Algunes poden ser els matins, però la majoria són els horabaixes i els caps de setmana, i això requereix flexibilitat horària dels tècnics dels serveis. Les intervencions s'han d'articular amb protocols i catàlegs vigents, així com amb d'altres projectes dels CMSS.</p>
<p>RESULTATS ESPERATS</p>	<ul style="list-style-type: none"> - identificació i concreció dels punts forts i febles del territori i els sectors de població prioritzats (DAFO) - canvi en el diagnòstic inicial: disminució de les dificultats i augment de les capacitats - acords i activitats planificades conjuntament - increment de la xarxa associativa del territori (d'associacions i/o de mútua relació entre les existents) - continuïtat de les iniciatives amb presència de serveis socials o sense - comunicació fluida i constant entre tots els interventors

INDICADORS BÀSICS D'AVALUACIÓ	<p><i>Quantitatius:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - increment de les capacitats detectades i disminució dels punts febles en funció del diagnòstic inicial - nombre d'entitats-associacions i serveis contactats / nombre d'acords de coresponsabilitat / nombre de col·laboracions / nombre d'intervencions conjuntes - per sectors de població: nombre de persones ateses / nombre de persones contactades - nombre d'intervencions i activitats realitzades / nombre de participants - nombre de contactes i reunions amb entitats i serveis / resultats obtinguts segons els objectius marcats - nombre i tipus d'espais de treball i relació amb entitats i serveis / qui hi participa / mitjana de participació - nombre i tipus d'associacions, col·lectius, etc. de nova creació - nombre i tipus de noves iniciatives realitzades <p><i>Qualitatius:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - valoració de tots els participats a les activitats i a les intervencions conjuntes - valoració de la xarxa, del sistema de relació establert i dels recursos utilitzats - valoració dels tècnics intervinents - grau de satisfacció d'aquests tècnics
TÈCNICS RESPONSABLES DE LA INTERVENCIÓ	<p>Poden ser del CMSS: cap de sector, treballador social, educador social o psicòleg. 1 tècnic de serveis socials amb dedicació de mitja jornada laboral com a responsable i 1 tècnic de serveis socials com a col·laborador</p> <p><i>S'ha de remarcar que cal la responsabilitat conjunta amb els tècnics o tècniques dels serveis i entitats implicats en la intervenció comunitària participativa</i></p>
LLOC ON ES REALITZARÀ	<p>Dins el territori prioritzat, utilitzant al màxim locals d'entitats i serveis de la zona, si és possible de forma rotatòria.</p>
FORMA D'ACCÉS	<p>Diagnòstic i priorització del CMSS Petició expressa d'una entitat, associació o servei Carta de convidada a participar</p>
COMPROMISOS	<p>Mínim d'un projecte d'intervenció comunitària en un barri/territori de cada CMSS</p>

4.- Projectes i actuacions

Projecte⁶

Un projecte –grupal i/o comunitari- és l'eina operativa que organitza i regula les accions a realitzar:

- ❖ dins d'un territori i amb una població definida
- ❖ a partir de necessitats detectades
- ❖ que té projecció dins del territori a través de la implicació i participació d'entitats, associacions, serveis i d'altres.

Actuació

L'actuació és una intervenció concreta i específica que no necessita ni l'amplitud ni el desplegament d'un projecte. Pot tenir entitat per sí mateixa o estar vinculada a un o més projectes del centre.

Una actuació –grupal, comunitària i/o organitzativa- és:

- 1.- Una intervenció amb una entitat o un servei
- 2.- Una intervenció grupal de curta durada (inferior a 4 mesos o a 5 sessions)
- 3.- Una intervenció organitzativa a nivell intern del centre
- 4.- Una proposta d'intervenció que ha de permetre ordenar, completar, concretar i/o confirmar:
 - Els factors de diagnòstic/pronòstic
 - L'ús d'una estratègia i/o activitat concreta.
 - La decisió de plantejar un futur projecte.

Alguns exemples:

- Participació a una comissió amb un servei i/o una entitat (escolar, per exemple) per treballar itineraris individuals.
- Activitats i accions que es planifiquen a qualsevol moment de l'any i que precisen d'una mínima organització i avaluació.
- Iniciatives prospectives i de detecció que encara no estan incloses dins cap projecte.
- Iniciatives on es desconeix encara el pronòstic i si arribaran a tenir entitat com a projecte (per exemple la configuració d'un grup, el primer cop que es fa; la implementació d'una nova eina o estratègia...)
- Intervencions grupals de curta durada per un tema específic (són més informatives o de capacitació molt concreta)
- Intervencions organitzatives vinculades a protocol (laboral, absentisme) o a prestacions (seguiment de prestacions per a la gent gran)
- Realització i seguiment d'itineraris individuals (d'adolescents i joves, per exemple)

⁶ Tots els conceptes que inclou aquesta definició estan desenvolupats al document de TSGC.

5.- Els processos i els registres

El catàleg de prevenció és l'explicitació de l'oferta d'intervencions grupals i intervencions comunitàries que es dona a conèixer a la ciutadania, a les entitats i els serveis perquè en puguin fer petició i ús.

Va lligat a una metodologia de treball, detallada al document *Atenció comunitària des de serveis socials d'atenció primària. Criteris tècnics, metodològics i organitzatius*, complementada pels processos d'atenció grupal i comunitària.

Els processos, el que estableixen, són les diferents fases de tota intervenció amb grups i de tota intervenció comunitària. S'han definit quatre processos:

- Detecció de necessitats.
- Disseny
- Intervenció
 - Grupal
 - Comunitària
- Avaluació final

El detall de cada un d'aquests processos va lligat a procediments i instruccions que especifiquen les passes que s'han de fer per implementar la prevenció social.

Processos metodològics que suposen uns registres informàtics i en paper. Hi ha uns registres estandaritzats que són:

1. Full d'encàrrec
2. Full de projecte o full d'actuació
3. Full d'avaluació final de projecte i full d'actuació
4. Full de seguiment de projecte
5. Els registres per a la carpeta de grupal i la carpeta de comunitari que hi ha al mapa de processos d'atenció grupal-comunitària.

Exemples del registres de la carpeta grupal i la carpeta de comunitari són: fulls d'assistència, qüestionaris, fulls de reunions, actes d'acords, etc.

Tota aquesta documentació informàtica o en paper han de constituir la carpeta de projecte –com una mena d'expedient-, que ha de quedar arxivada informàticament.

Hi ha altres registres informàtics vinculats com són el registre central dels projectes, que permeten un resum de ciutat i sectorial de tots els projectes i/o actuacions que es realitzen. I la futura base de dades de projectes.

Com també el registre al NOU de les dades individuals de les persones ateses des de projectes grupals i comunitaris, que en la nova versió del NOU s'hi incorporaran, per tal de que totes les dades referents a persones estiguin unificades.